Rundskriv

Nr. 2/2022–2023

Desember 2022

Norsk Oversetterforening

Kjære medlem

Foto: Blunderbuss

Tusen takk for sist til alle dere som var på julemøtet! Spesielt takk for at dere lot dere engasjere av komplisert materie som Lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett mv. og stilte gode (og vanskelige) spørsmål! Vi skal nok komme i mål med løsninger som i første omgang ikke gir så store forandringer for dere som medlemmer, men fremtiden er jo som alltid uviss.

Daglig leder Hilde Sveinsson la frem resultatene fra medlemsundersøkelsen om leiligheten i Berlin og eventuelle ønsker om skrivestue et annet sted. Resultatene sprikte, for å si det mildt: Noen vil beholde leiligheten, og andre vil heller ha et sted på landet, i byen, i New York eller Småland. Det blir uansett ikke noen endringer med det første, men det er viktig at styret vurderer hvilke medlemstilbud som kommer flest mulig medlemmer til gode.

Hun fortalte også kort om Skottlands-turen «Islands & Highlands med Hilde & Hilde» som går til Hebridene og de skotske høylandene i slutten av april neste år. Reiserute og invitasjon kommer på nyåret.

Det absolutte høydepunktet på møtedelen av julemøtet var imidlertid at vikar i administrasjonen Margrete Skretting Bergset sang julesalmer så intet øye var tørt!

Under middagen ble Hedda Vormeland tildelt Løvebrølet for sitt store og skriveføre engasjement i debatter om oversettelse og oversettelsens natur, og Marit Bjerkeng fikk foreningens Jubelbrus for sin forbilledlige SoMe-formidling av hva som skjer i Russland i forbindelse med Ukraina-krigen. Og ikke minst ble vår alles Berit Aas takket for sine 10 år i foreningen!

NYE MEDLEMMER

Siden forrige rundskriv har vi fått fem nye medlemmer:

Kyrre Andreassen
Maren Barlien Guntvedt
Mohammad Habeeb
Stéphanie de Miranda
Katarzyna Tunkiel

Velkommen!

NYTT I NOleks

En ny milepæl er nådd: Leksikonet har rundet 150 artikler! Siste tilskudd er biografier om Jon Bing, Per «Pelle» Christensen d.e., Haakon Bugge-Mahrt og Carl Olaf Fosse samt en temaartikkel om sekundæroversettelse.

Travel fagpolitisk høst

Høsten ble innledet med deltakelse på Arendalsuka, der nestleder og leder deltok på lobbykurs og var med på å arrangere kulturdebatt i regi av Kunstnernettverket.

I september møtte leder og nestleder representanter for de andre nordiske oversetterforeningene i København. Der fikk vi blant annet møte en representant for danske Gyldendal som mente at utviklingen i det norske lydbokmarkedet ble hemmet av for gode avtaler for opphaverne. Det skal vi si oss fornøyde med! Vi diskuterte også situasjonen for oversettere i de respektive landene og ble enige om at vi fremover skal jobbe tettere sammen i forbindelse med innføringen av DSM-direktivet.

Allerede uken etter var NO sammen med DnF og NBU vertskap for våre nordiske forfatter- og oversetterkolleger her i Oslo. Også her ble avtalemessige og opphavsrettslige spørsmål i forbindelse med DSM-direktivet diskutert, og vi fikk blant annet vite at Dansk forfatterforening for første gang på svært mange år har inngått en avtale med den danske forleggerforeningen, ikke en normalkontrakt, men en åpenhetsavtale i forbindelse med innføring av direktivet. Det ble naturligvis også tid til sosialt samvær og et lite Deichman-besøk.

Vi er også i gang med å gjennomgå teateravtalen med NTO, der vi blant annet ønsker å få inn punkter for dramatisering av litterære verk og digital utnyttelse, i tillegg til at avtalen skal moderniseres.

Kunstnermeldingen og kunstnerøkonomi

Flere regjeringer har lovet at de skal legge en kunstnermelding på bordet, uten at den så langt har materialisert seg. NO har igjen spilt inn til arbeidet med meldingen og lagt spesielt vekt på retten til kollektive forhandlinger og rimelig vederlag som viktig for kunsten, og ikke minst for mangfold i kunsten.

NO har også levert høringsinnspill til Familie- og kulturkomiteen, der vi ved et konkret eksempel viste hvor viktig innkjøpsordningene og kunstnerstipendene kan være i en oversetterøkonomi.

I begynnelsen av desember meldte regjeringen at den har satt sammen en hurtigarbeidende arbeidsgruppe som skal se på kunstnere og kulturfolks rett til rimelig betaling, men dessverre er ingen representanter for kunstnerorganisasjonene invitert til å bidra i dette arbeidet.

Lobbygruppene

De to lobbygruppene våre er fortsatt i aksjon og har begge levert innspill til stortingshøringer i løpet av høsten. Innkjøpsordningsgruppa påpekte i sitt innspill til Utdannings- og forskningskomiteen at en nasjonal skolebibliotekstandard, der også oversatt litteratur er inkludert, vil være viktig for at regjeringen skal nå målene om økt leseevne og -lyst blant barn og unge, og pensjonsgruppa ba i sitt innspill til NOU-en «Et forbedret pensjonssystem» om at virkeområdet for lov om tjenestepensjon skal utvides til også å omfatte ikke-ansatte arbeidstakere, altså frilansere. Begge gruppene har også hatt møter med andre organisasjoner om eventuelt samarbeid. Hele styret deltok for øvrig i september på et seminar om sosiale rettigheter for kunstnere.

Snart skal både styre og administrasjon ta foreningsjuleferie og lade opp til tilpasning til CRM-direktivet, nye høringsinnspill, arrangementer og ikke minst NOs 75-årsjubileum!

Jeg ønsker dere alle en god og fredelig julehøytid, med gode oversatte bøker i alle formater!

Hilde Lyng
foreningsleder

ÅRSMØTET 2023 AVHOLDES 25. MARS

Forslag til endringer i foreningens vedtekter skal være foreningen i hende innen 1. januar. Forslag til kandidater til verv bør formidles valgkomiteen så snart som mulig og senest 28. januar. Valgkomiteen består av: Kari Bolstad, Kari Engen og Magne Tørring.

Øvrige saker som ønskes behandlet på årsmøtet, må være foreningen i hende senest 11. februar.

For de som melder seg på årsmøtet, vil det også bli anledning til å delta på årsmøtemiddagen. Vi kommer tilbake med nærmere informasjon og påmeldingsskjema.

BOKLOVEN

Statsråd Trettebergstuen la i august frem et utkast til en boklov som skal erstatte dagens bokavtale. For oversetterne er det viktigste at loven gir rett til å inngå normalkontrakter, en rett vi per i dag bare har som et unntak fra konkurranselovgivningen. Loven åpner også for at man i forskrifts form kan gjøre normalavtalene universelle, slik at også oversettere og forlag som ikke er medlem av foreningene kan pålegges å bruke dem. Dette heier vi veldig på!

Et annet viktig punkt er fastprisen som sikrer forutsigbar inntekt for forfatterne over en periode. Bøker kan ikke komme i strømming før fastprisperioden er over, så en lang fastprisperiode fører til at det tar lengre tid før oversettere får salgsavhengig honorar. NO har likevel spilt inn at vi ønsker en rullerende fastpris på 12 eller 18 måneder, avhengig av hva slags modell som brukes. Fastprisen bidrar nemlig til å opprettholde en mangfoldig forlagsflora, og det er viktig for at det skal bli utgitt mange slags oversatt litteratur.

Rundskriv

Post- og besøksadresse:
Kronprinsens gate 17,
0251 OSLO

Telefon: 22 47 80 90
E-post: post@translators.no
www.oversetterforeningen.no
www.oversetterleksikon.no

Kjære medlem

Takk for sist til alle som var med på julemøtet i Oslo Militære Samfund og Bastian-treffet på Litteraturhuset.

Husk å merke av i kalenderen:

Årsmøte
Lørdag 25. mars 2022
Ingeniørenes Hus,
Kronprinsens gt. 17, Oslo

Det er snart tid for juleferie, og kontoret vil være stengt fra onsdag 21. desember til mandag 2. januar.

Vi ønsker dere alle en god jul og et godt nytt år!

Vennlig hilsen
Norsk Oversetterforening

LOV OM KOLLEKTIV FORVALTNING AV OPPHAVSRETT MV.

Styret og administrasjonen jobber fortsatt med hvordan vi skal forholde oss til den nye loven som pålegger oss å fordele vederlag fra Kopinor og Norwaco til individuelle opphavere. Vi kan altså ikke uten videre sette av pengene i tre år og la dem bli såkalt ufordelbare, uten først å dokumentere at vi har gjort det vi kan for å oppspore riktig opphaver eller finne en god fordelingsanalogi. Det betyr ikke at vi ikke har råderett over noen av midlene, for vi kan sette av penger til såkalte SKU-tiltak: sosiale, kulturelle og utdanningsmessige formål. Vi samarbeider tett med flere av våre søsterorganisasjoner for at vi på feltet skal være mest mulig samkjørte, og vi skal holde dere orientert om prosessen i forkant av årsmøtet, da dere skal være med på å vedta retningslinjene for forvaltning av disse midlene.

GRATIS LYDBØKER FRA ASCHEHOUG

Før sommeren sendte Aschehoug et tilbud til sine forfattere, oversettere og illustratører om gratis tilgang til årets lyd- og e-bøker. Tilsynelatende en hyggelig sommergave, men medfinansiert av forfattere og oversettere, som ikke får royalty-inntekt av disse nedlastingene. Normalkontrakt for oversettelser regulerer ikke den typen bruk, tilgangen er derfor i strid med åndsverkloven og muligens også bokavtalen. NO har, etter fruktesløse forsøk på dialog med Aschehoug, henvendt seg til Forleggerforeningen om saken og håper å få en avklaring om deres tolkning i løpet av kort tid.

NYBRUK AV ELDRE TITLER

Stadig flere tar kontakt og melder om at forlag ønsker å gjenutgi gamle titler eller ønsker å utgi titler som tidligere har vært utgitt på andre forlag. I slike tilfeller er det viktig å få avklart om det er du som oversetter som sitter med rettighetene til oversettelsen. I så fall skal du etter normalkontraktens punkt 2.2. kunne forhandle på fritt grunnlag med forlaget om overdragelse av rettighetene. Dette er betaling *i tillegg* til honorar for videre utnyttelse.

Dersom forlaget fortsatt sitter med rettighetene, bør du forsikre deg om at du har fått oppgjør for tidligere gjenbruk, og du kan naturligvis fortsette å forholde deg til den avtalen du i sin tid undertegnet når det gjelder videre bruk. I noen tilfeller vil da forlaget legge prosjektet på is fordi det blir for dyrt, men det er en avveining du selv må gjøre. Husk bare at du skal gjøre det som tjener deg best. Synes du det er vanskelig å manøvrere i dette, ta kontakt med oss, så skal vi hjelpe deg!

SKATTESAKEN

Utredningen om beskatning av tilleggshonorar for oversettere Frederik Zimmer skrev på vegne av NO og NFFO, og som ble sendt til Skatteetaten i januar, er fremdeles under behandling. Vi har altså fremdeles ikke fått avklart om tilleggshonorarer skal beskattes som kapitalinntekt (som vi og Zimmer mener) eller næringsinntekt (som Skatteetaten hittil har hevdet).

VI GRATULERER

Kirsti Vogt med Bastianprisen 2022
Hilde Stubhaug med Bastianprisen for barne- og ungdomslitteratur 2022
Hedda Vormeland med Løvebrølet
Marit Bjerkeng med Jubelbrus
Anne Lande Peters med utnevnelsen til ridder av første klasse av Den kongelige norske fortjenstorden